

УДК: 373.2 : 004 : 159.9:37.026.7

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-220-250-254

ОНОФРІЙЧУК Лілія –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8932-6618>
e-mail: Lissya0880@ukr.net

МИСЬКОВА Наталія –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7832-4409>
e-mail: miskova19@ukr.net

ПОДОЛАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ БАР'ЄРІВ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Стаття розглядає актуальну проблему психологічної готовності майбутніх педагогів дошкільної освіти до інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у їхню професійну діяльність. В умовах активної цифровізації освітнього простору, ефективне застосування ІКТ є ключовим елементом якісного освітнього процесу в закладах дошкільної освіти (ЗДО). Однак, майбутні вихователі часто стикаються з психологічними бар'єрами, що ускладнюють їхню готовність та мотивацію до використання технологій у роботі з дітьми. У статті проведено аналіз основних психологічних перешкод, що виникають у студентів педагогічних спеціальностей щодо використання ІКТ у ЗДО. Серед них виділено страх перед новими технологіями, низьку самооцінку ІКТ-компетентностей, побоювання технічних труднощів, упередження щодо впливу ІКТ на розвиток дітей та недостатнє розуміння педагогічної цінності ІКТ. Розглянуто причини формування цих бар'єрів, включаючи брак практичного досвіду, негативні стереотипи та недостатню методичну підтримку. На основі аналізу запропоновано стратегії подолання психологічних бар'єрів, які охоплюють: забезпечення якісної інформаційної підтримки (надання чіткої, доступної та науково обґрунтованої інформації про ІКТ); організацію ефективного практичного навчання (тренінги, майстер-класи, практичні заняття); формування позитивного емоційного досвіду використання ІКТ (демонстрація успішних прикладів, заохочення експериментів, зворотний зв'язок); сприяння усвідомленню педагогічної цінності ІКТ (розкриття потенціалу технологій для збагачення навчання та розвитку дітей); створення сприятливого психологічного клімату (підтримка викладачів та студентів, обмін досвідом, атмосфера довіри). У статті наголошено на важливості системної роботи з подолання психологічних бар'єрів, оскільки психологічна готовність майбутніх вихователів є ключем до успішної інтеграції ІКТ у дошкільну освіту. Результати дослідження можуть бути корисними для викладачів ЗВО, методистів та фахівців, зацікавлених у якісній підготовці педагогічних кадрів до роботи в умовах цифрової трансформації освіти.

Ключові слова: психологічний бар'єр, майбутні фахівці дошкільної освіти, інформаційно-комунікаційні технології, заклад дошкільної освіти, готовність до впровадження ІКТ, подолання бар'єрів.

ONOFRIICHUK Liliya –

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Preschool Pedagogy, Psychology and Professional Methods of Khmelnytsky Humanitarian and Pedagogical Academy
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8932-6618>
e-mail: Lissya0880@ukr.net

MYSKOVA Nataliia –

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Preschool Pedagogy, Psychology and Professional Methods of Khmelnytsky Humanitarian and Pedagogical Academy
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8932-6618>
e-mail: miskova19@ukr.net

OVERCOMING PSYCHOLOGICAL BARRIERS IN FUTURE PRESCHOOL EDUCATION SPECIALISTS REGARDING THE USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

The article addresses the pressing issue of the psychological readiness of future preschool educators to integrate information and communication technologies (ICT) into their future professional activities. In the context of the rapid digitalization of the educational space, the effective use of ICT is a key element of a quality educational process in preschool educational institutions (PEIs). However, future educators often encounter psychological barriers that complicate their readiness and motivation to use technologies in their work with preschool children. The article analyzes the main psychological obstacles faced by pedagogical students regarding the use of ICT in PEIs. Among these, the following are highlighted: fear of new technologies, low self-assessment of ICT competencies, fear of technical difficulties, prejudice regarding the impact of ICT on children's development, and insufficient understanding of the pedagogical value of ICT. The reasons for the formation of these barriers are examined, including a lack of practical experience, negative stereotypes, and insufficient methodological support. Based on the analysis, strategies for overcoming psychological barriers are proposed. These strategies include: ensuring quality information support (providing clear, accessible, and scientifically sound information about ICT); organizing effective practical training (trainings, master classes, practical sessions); fostering a positive emotional experience of using ICT (demonstrating successful examples, encouraging experimentation, feedback); promoting awareness of the pedagogical value of ICT (revealing the potential

of technologies to enrich learning and child development); and creating a favorable psychological climate (support from teachers and students, exchange of experience, atmosphere of trust). The article emphasizes the importance of systematic work to overcome psychological barriers, as the psychological readiness of future educators is key to the successful integration of ICT into preschool education. The research results can be useful for teachers of higher education institutions, methodologists, and specialists interested in the quality training of pedagogical staff for work in the context of the digital transformation of education.

Key words: psychological barrier, future preschool education specialists, information and communication technologies, preschool educational institution, readiness for the implementation of ICT, overcoming barriers.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Розвиток дошкільної освіти характеризується зростанням уваги до впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) як засобу підвищення якості освітнього процесу та збагачення досвіду дітей дошкільного віку. ІКТ мають значний потенціал для підтримки когнітивного, соціально-емоційного, комунікативного, фізичного та культурного розвитку дітей. Завдяки інтерактивним додаткам, навчальним іграм та мультимедійним ресурсам можна створювати захопливі, персоналізовані та ефективні можливості для навчання та розвитку дітей дошкільного віку. Успішність інтеграції ІКТ в освітній процес значною мірою залежить від готовності та здатності педагогів ефективно використовувати ці технології. Майбутні фахівці дошкільної освіти (ЗДО) відіграють ключову роль у цьому процесі, оскільки саме вони безпосередньо взаємодіють з дітьми та впроваджують нові методи навчання. Однак, на шляху до активного використання ІКТ можуть виникати певні психологічні бар'єри, що являють собою внутрішній опір, тривогу, переконання та уявлення, які перешкоджають прийняттю та застосуванню ІКТ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз різних питань професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти знаходимо у доробках Г. Беленької, А. Богуш, Л. Загородньої, Л. Зданевич, І. Дичківської, Н. Миськової, Л. Пісоцької, Т. Поніманської та ін. Проблема психологічних бар'єрів у педагогів щодо використання ІКТ є предметом дослідження багатьох науковців (О. Спірін (інформаційні технології в освіті та психологічних аспектів їхнього впровадження), М. Жалдак (психолого-педагогічні аспекти використання комп'ютерних технологій у навчанні), Ю. Жук (психологічні чинники готовності педагогів до використання ІКТ), Л. Лисак (формування інформаційної компетентності педагогів та подолання труднощів, пов'язаних із впровадженням ІКТ в освітній процес), Г. Гандзілевська (психологічні бар'єри та ресурси реалізації компетентностей вчителів, зокрема й у сфері використання ІКТ), В. Олійник (формування інформаційної культури майбутніх педагогів засобами ІКТ); Т. Андрющенко, О. Кучай, Г. Назаренко та ін. (формування інформаційної компетентності майбутніх вихователів та їх готовності до використання ІКТ у професійній діяльності); І. Грушевська, А. Клеба, І. Мардарова (використання ІКТ у професійній підготовці майбутніх вихователів); І. Мардарова, Г. Назаренко, О. Панченко (формування готовності майбутнього вихователя до використання ІКТ у власній професійній діяльності) та інші.

Мета статті полягає в узагальненні поняття «психологічний бар'єр», визначенні причин їх

виникнення та обґрунтуванні умов, що сприяють ефективному подоланню психологічних бар'єрів у майбутніх фахівців дошкільної освіти щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій у їхній професійній діяльності, з метою оптимізації освітнього процесу та підвищення професійної компетентності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформаційно-комунікаційні технології відкривають нові можливості для збагачення освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, оптимізації управлінської діяльності та підвищення якості взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу. Водночас, ефективне впровадження ІКТ у практику роботи ЗДО значною мірою залежить від рівня готовності майбутніх вихователів до їхнього використання.

Професійний стандарт вихователя закладу дошкільної освіти визначає перелік трудових функцій та професійних компетентностей. Серед яких виокремлюється «Інформаційно-комунікативна», яка передбачає здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, ефективно використовувати ІКТ та електронні освітні ресурси в професійній діяльності та здатність дотримуватись правил безпечної поведінки в цифровому середовищі [7, с. 19]. Здатність майбутніх вихователів ефективно використовувати ІКТ у своїй професійній діяльності є ключовим фактором для створення сучасного, розвивального та інклюзивного освітнього середовища в ЗДО, що відповідає вимогам часу та сприяє всебічному розвитку дітей дошкільного віку.

О. Панченко доводить, що формування професійної ІКТ-компетентності у майбутніх педагогів передбачає: наявність достатнього рівня функціональної грамотності у сфері ІКТ; обґрунтоване застосування ІКТ у діяльності для вирішення професійних, соціальних та особистісних завдань; розуміння ІКТ як основи нової парадигми в освіті, спрямованої на розвиток дитини як суб'єкта інформаційного суспільства, здатного до створення та оперування великою кількістю інформації для отримання нових знань [6, с. 216].

До показників готовності майбутніми вихователями до використання ІКТ для ефективної організації освітнього процесу в ЗДО І. Мардарова відносить: комп'ютерну грамотність, що включає базові знання та вміння роботи з комп'ютером та програмним забезпеченням, вміння працювати з операційною системою, файлами, основними програмами, а також навички пошуку інформації в Інтернеті; усвідомлення можливостей ІКТ для оптимізації освітнього процесу в ЗДО, бажання та вміння застосовувати ІКТ для вирішення педагогічних завдань; знання вікових особливостей дітей дошкільного віку, гігієнічних вимог до

використання комп'ютерної техніки, а також вміння добирати та використовувати ІКТ-інструменти з урахуванням цих факторів; вміння інтегрувати ІКТ в різні види діяльності дошкільників, розробляти та проводити заняття з використанням ІКТ, а також оцінювати ефективність їх застосування [4, с. 169]. Визначені показники, на нашу думку, мають сформуватися у майбутніх вихователів під час навчання в закладі фахової або вищої освіти. Якщо це не відбувається або відбувається не на належному рівні, то у них можуть виникнути психологічні бар'єри щодо їх використання.

Бар'єр психологічний – це психічний стан, який виявляється в неадекватній пасивності суб'єкта, що перешкоджає виконанню ним тих чи інших дій [9].

Як зазначає А. Массанов, психологічний бар'єр – це психічний стан, що з'являється перед або під час виконання діяльності. У першому випадку бар'єр не дозволяє початися діяльності, а в другому – зупиняє її. Подолання бар'єрів вимагає від індивіда адекватних силі бар'єра дій [5, с. 73].

В контексті нашого дослідження, психологічний бар'єр розглядається як внутрішня перешкода (невпевненість, боязнь, небажання), яка заважає майбутнім вихователям використовувати ІКТ в своїй професійній діяльності, що виникає через внутрішні або зовнішні фактори.

Проблема виникнення в особистості психологічних бар'єрів розглядалася при дослідженні внутрішніх конфліктів, комплексів та механізмів психологічного захисту. Особливу увагу питанню психологічних бар'єрів приділяють у зв'язку з внутрішніми суперечностями, негативними емоційними переживаннями та певними рисами характеру, такими як тривожність, невпевненість у собі, сором'язливість та страх.

Виникнення психологічних бар'єрів у майбутніх фахівців дошкільної освіти може статися через низку зовнішніх факторів, які підсилюють внутрішні опори та ускладнюють процес впровадження ІКТ в освітній процес ЗДО. До зовнішніх факторів ми можемо віднести: недостатню матеріально-технічну базу в ЗВО (відсутність або застаріле обладнання, обмежений доступ до комп'ютерів, програмного забезпечення та інтернет-ресурсів), що може викликати розчарування та знизити мотивацію їх використання; брак належної підготовки та підтримки (недостатня кількість компетентних викладачів, застарілі навчальні програми, відсутність корисних семінарів та тренінгів з питань використання ІКТ у дошкільній освіті, відсутність постійної технічної та методичної підтримки при впровадженні нових технологій); обмежений час на підготовку (велике навантаження на студентів, що не залишає достатньо часу для вивчення нових технологій, підготовки матеріалів та адаптації освітніх програм); соціальний контекст (негативне ставлення з боку деяких батьків або педагогів до використання ІКТ у дошкільній освіті, що може створювати додатковий тиск на майбутніх вихователів).

Зовнішні чинники, взаємодіючи з внутрішніми психологічними бар'єрами, можуть значно ускладнити процес впровадження ІКТ в освітню практику майбутніх фахівців дошкільної освіти, знижуючи їхню готовність та мотивацію до використання нових технологій у своїй професійній діяльності. Причини, що викликають переживання бар'єра можуть не усвідомлюватися. Властивості особистості, головним чином її недоліки, виступають як внутрішні передумови виникнення психологічних бар'єрів.

Зазвичай, причини виникнення психологічних бар'єрів щодо використання ІКТ майбутніми фахівцями дошкільної освіти можуть бути пов'язані з їхнім особистим досвідом, переконаннями та рівнем підготовки. Однією з поширених причин є страх перед технологіями, що може виникнути через недостатній досвід користування комп'ютером або іншими цифровими пристроями, а також через побоювання зробити помилку чи здаватися некомпетентним. Іншою вагомою причиною є невпевненість у власних навичках, коли майбутні педагоги відчувають брак знань та вмінь для ефективного застосування ІКТ в освітньому процесі ЗДО.

Часто виникає опір нововведенням, пов'язаний з консервативними поглядами або переконанням у перевазі традиційних методів навчання. Також, негативний досвід використання технологій у минулому, наприклад, технічні проблеми або невдалі спроби застосування, можуть сформувати стійкий психологічний бар'єр. Не слід ігнорувати брак мотивації, коли майбутні вихователі не розуміють переваг використання ІКТ для їхньої професійної діяльності або не відчувають підтримки у цьому питанні. Крім того, тривожність щодо змін у професійній ролі (наприклад, побоювання, що технології знецінять роль педагога) та відсутність чіткого розуміння практичної цінності ІКТ в освітньому процесі ЗДО можуть виступати значними психологічними бар'єрами. Важливим фактором є й недостатня методична підтримка під час навчання, відсутність чітких інструкцій та практичних порад щодо інтеграції ІКТ в освітній процес ЗДО.

Подолання психологічних бар'єрів у майбутніх фахівців дошкільної освіти щодо використання ІКТ є важливим для успішного їх впровадження в освітній процес ЗДО. Розглянемо декілька ефективних стратегій: 1. Підвищення обізнаності та формування позитивного ставлення до ІКТ може здійснюватися через проведення семінарів, вебінарів та презентацій, що демонструють переваги використання ІКТ в дошкільній освіті, з конкретними прикладами успішного застосування; розвінчування поширених міфів та упереджень щодо складності ІКТ або їх негативного впливу на дітей; представлення позитивного досвіду вихователів, які успішно використовують ІКТ у своїй роботі. 2. Створення сприятливого освітнього середовища через безпечне та підтримуюче навчання, коли майбутні вихователі не бояться робити помилки, ставити запитання та експериментувати з новими технологіями, врахування індивідуальних потреб,

здібностей та рівня підготовки кожного студента при навчанні ІКТ в ЗВО; надання можливості для навчання в зручний час та у зручному темпі, з використанням різноманітних форматів (онлайн, офлайн, змішане навчання). 3. Формування практичних навичок та впевненості через організацію практичних занять, на яких майбутні фахівці дошкільної освіти можуть отримати практичний досвід роботи з різними ІКТ-інструментами та програмним забезпеченням; поступове залучення студентів до використання ІКТ (починати з простих завдань та поступово переходити до більш складних, щоб забезпечити відчуття успіху та підвищити впевненість у своїх силах); використання лабораторних занять та вивчення досвіду через спостереження за компетентними вихователями, які ефективно використовують ІКТ, та отримувати від них індивідуальну підтримку. 4. Забезпечення постійної підтримки через надання швидкої та ефективної допомоги у вирішенні технічних проблем, пов'язаних з використанням ІКТ, забезпечення доступу до методичних матеріалів, рекомендацій та найкращих практик використання ІКТ в дошкільній освіті, створення онлайн та офлайн спільнот, де майбутні фахівці дошкільної освіти можуть обмінюватися досвідом, отримувати поради та підтримку від колег. 5. Створення мотивації та стимулювання, що передбачає відзначення досягнень у майбутніх вихователів щодо використання ІКТ та заохочення їх подальшого розвитку в цій сфері, підтримка їх участі у конференціях, семінарах та інших заходах, присвячених використанню ІКТ в дошкільній освіті; заохочення майбутніх вихователів до розробки та впровадження власних інноваційних проєктів з використанням ІКТ.

Висновки та перспективи подальших розвідок напреду. Таким чином, подолання психологічних бар'єрів щодо використання ІКТ у майбутній професійній діяльності вимагає системного підходу, що включає не лише навчання технічним навичкам, але й створення позитивного емоційного настрою. Забезпечення підтримки, обмін досвідом та демонстрація практичної цінності використання ІКТ для розвитку дітей та полегшення роботи вихователя сприятиме формуванню впевненості та мотивації. Інтеграція ІКТ в освітній процес має відбуватися поступово, з урахуванням індивідуальних темпів навчання та педагогічних потреб кожного майбутнього фахівця дошкільної освіти.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці та оцінці ефективності програм навчання та підтримки, спрямованих на подолання психологічних бар'єрів щодо використання ІКТ в майбутній професійній діяльності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Гірняк А., Васильків О. Психологічні бар'єри у взаємодії викладача й студентів та шляхи їх ефективного подолання. *Психологічні перспективи*. 2019. Вип. 33. С. 79–90.
2. Дурманенко О. Л. Формування бар'єрної компетентності майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2021. 1(1). URL: <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2021-1-1-25>

3. Листопад О. А., Мардарова І. К., Гуданич Н. М. Інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті: навчальний посібник для студентів зі спеціальності А2 Дошкільна освіта (0112 Training for pre-school teachers). Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович. 2025. 304 с.

4. Мардарова І. К. Підготовка майбутніх вихователів до використання комп'ютерних технологій в організації пізнавальної діяльності старших дошкільників : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 ; наук. кер. І. А. Княжева; ДЗ «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». Одеса. 2012. 239 с.

5. Массанов А. Психологічні бар'єри у професійному самовизначенні особистості. *Психологія і суспільство*. 2014. № 2. С. 73–89.

6. Панченко О. Потенційні можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у фаховій підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2022. Вип. 1(50). С. С. 215–218.

7. Наказ Мінекономіки № 755-21 від 19 жовтня 2021 р. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>

8. Немеш О. М. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного змісту. Київ: Слово, 2017. 391 с.

9. Фармацевтична енциклопедія / Голова ред. ради та автор передмови В. П. Черних. 2-ге вид., переробл. і доповн. К. : «МОПОН», 2010. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/1853/bar-yer-psixologichnij>

REFERENCES

1. Hirniak, A., Vasylykiv, O. (2019). Psykholohichni bariery u vzaiemodii vykladacha y studentiv ta shliakhy yikh efektyvnoho podolannya. [Psychological barriers in the interaction between teacher and students and ways to effectively overcome them]. *Psykholohichni perspektyvy*. Vyp. 33. S. 79–90. [in Ukrainian]
2. Durmanenko, O. L. (2021). Formuvannia bariernoï kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv zakladu doshkilnoi osvity [Formation of barrier competence of future preschool teachers]. *Pedahohichni nauky: teoriia ta praktyka*, 1(1). URL: <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2021-1-1-25> [in Ukrainian]
3. Lystopad, O. A., Mardarova, I. K., Hudanych, N. M. (2025). Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v doshkilnii osviti: navchalnyi posibnyk dlia studentiv zi spetsialnosti A2 Doshkilna osvita (0112 Training for pre-school teachers). [Information and communication technologies in preschool education: a textbook for students in the specialty A2 Preschool Education (0112 Training for pre-school teachers)]. Odessa : Vydavets Bukaiev Vadym Viktorovich. 304 s. [in Ukrainian]
4. Mardarova, I. K. (2012). Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do vykorystannia kompiuternykh tekhnolohii v orhanizatsii piznavalnoi diialnosti starshykh doshkilnykiv : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.08 ; nauk. ker. I. A. Knyazheva; DZ «Pivdenno ukr. nats. ped. un-t im. K. D. Ushynskoho» [Preparation of future educators for the use of computer technologies in the organization of cognitive activity of senior preschoolers: dissertation ... candidate of pedagogical sciences: 13.00.08; scientific director: I. A. Knyazheva; DZ "Southern Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky"]. Odessa. 239 s. [in Ukrainian]
5. Massanov, A. (2014). Psykholohichni bariery u profesiinomu samovyznachenni osobystosti [Psychological barriers in professional self-determination of an individual]. *Psykholohiia i suspilstvo*. № 2. S. 73–89. [in Ukrainian]

6. Panchenko, O. (2022). Potentsiini mozhlyvosti vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u fakhovii pidhotovtsi maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity [Potential opportunities for using information and communication technologies in the professional training of future preschool teachers]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya: «Pedahohika. Sotsialna robota»*. Vyp. 1(50). S. 215–218. [in Ukrainian]

7. Nakaz Minekonomiky № 755-21 vid 19 zhovtnia (2021). Pro zatverdzhennia profesiihoho standartu «Vykhovatel zakladu doshkilnoi osvity». [Order of the Ministry of Economy No. 755-21 of October 19, 2021 On approval of the professional standard “Preschool education teacher”]. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti> [in Ukrainian]

8. Nemesh, O. M. (2017). Virtualna diialnist osobystosti: struktura ta dynamika psykhologichnoho zmistu. Virtual activity of the individual: structure and dynamics of psychological content. Kyiv: Slovo, 391 s. [in Ukrainian]

9. Farmatsevtichna entsyklopediia / Holova red. rady ta avtor peredmovy V. P. Chernykh. 2-he vyd., pererobl. i dopovn (2010). [Pharmaceutical Encyclopedia / Chairman of the Editorial Board and author of the foreword V. P. Chernykh. 2nd ed., revised and supplemented]. K.: «MORION». URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/1853/bar-yer-psixologichnij> [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ОНОФРІЙЧУК Лілія – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Наукові інтереси: підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти; формування навичок soft skills, впровадження цифрових технологій в підготовку майбутніх вихователів ЗДО, особливості управлінської

діяльності в ЗДО, психологія дітей раннього та дошкільного віку.

МИСЬКОВА Наталія – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Наукові інтереси: технології розвитку, виховання і навчання дітей раннього та дошкільного віку; реалізація завдань освіти для сталого розвитку; формування універсальних навичок особистості; професійне становлення та розвиток педагогів закладів дошкільної освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

ONOFRIICHUK Liliya – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Preschool Pedagogy, Psychology and Professional Methods of Khmelnytsky Humanitarian and Pedagogical Academy.

Scientific interests: training of future specialists in preschool education; development of soft skills, introduction of digital technologies in the training of future educators of preschool education, peculiarities of management activities in preschool educational institutions, psychology of children of early and preschool age.

MYSKOVA Nataliia – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Preschool Pedagogy, Psychology and Professional Methods of Khmelnytsky Humanitarian and Pedagogical Academy.

Scientific interests: technologies of development, upbringing and education of early and preschool children; implementation of educational tasks for sustainable development; formation of universal personality skills; professional formation and development of teachers of preschool educational institutions.

Стаття надійшла до редакції 05.07.2025 р.

Стаття прийнята до друку 15.07.2025 р.

УДК [37.016:811.111]:[81'233:51]

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-220-254-258

ПАЛЬЧИКОВА Олександра –

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри англійської філології

Криворізького державного педагогічного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3275-9399>

e-mail: apalchykova@ukr.net

МАТЕМАТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КОМПОНЕНТ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті обґрунтовано доцільність виокремлення математичної компетентності як складника мовної особистості, що зумовлено необхідністю застосування не лише лінгвістичних, а й математичних знань під час навчання англійської задля коректного інтерпретування іншомовної інформації, чіткого формулювання ідей та створення висловлень англійською мовою.

Констатовано, що в європейських нормативно-правових документах урахування математичної компетентності особистості пов'язано з необхідністю передбачення змін у виробництві, розподілі ресурсів, соціальній структурі; мінливими тенденціями на ринку праці, обчисленням імовірності економічних ризиків, оцінюванням вигідних торговельних пропозицій і потенційних політичних та соціально-економічних криз. Своєю чергою, володіння математичною компетентністю в українській законодавчій базі передбачає практичне застосування математичних даних у царині точних, гуманітарних, природничих, соціальних наук, політичній, економічній, культурній, побутовій сферах життєдіяльності задля усвідомлення особливостей організації та закономірностей функціонування явищ світу, створення креативного контенту та досягнення професійного розвитку.

Виявлено, що в наукових розвідках під математичною компетентністю розуміють особистісне утворення, що уможливило оцінювання, інтерпретування та прогнозування результатів діяльності; комбінування здатностей і персональних властивостей особистості для реалізування професійного потенціалу; уміння застосовувати математичні знання (здатність до оперування числами, логічного мислення, абстрагування, аналізу тощо) для знаходження способу розв'язання проблем в реальних життєвих ситуаціях.